498.
a. 6.

S. 0.
P. 10.

Ab. 1452
№ 32238

OBIASNIENIE

SPRAW KURLANDZKICH

Nr. INW. A 541

Tak ſię Nayiaśnieyſzey Rzeczypoſpolitey Polſkiey, intereſſować podobało do Spraw Kurlandzkich, że chociaż o naynieſzczęśliwſzym teraźnieyſzym Ich Stanie, Sąd Jego Krolewſkiey Mości *Relationum propriarum* roztrząśnienie wziął przedſię, iż y na Seymiki przed Seymowe, wiadomość onych ieſt przeſłana. Poznać raczy taż Nayiaśnieyſza Rzeczpoſpolita iak mało Prawa nowego, przez Konſtytucyą Roku 1764 o utrzymaniu *Pactorum*, Praw fundamentalnych, Przywileiow, y Prerogatyw, Urodzóney Szlachty Xięſtwa Kurlandzkiego ſtanowionego, baczności było od Jaśnie Wielmożnego E. J. de Biron, ktorego Nayiaśnieyſza Rzeczpoſpolita, tąż ſamą Konſtytucyą za Xiążęcia Kurlandzkiego poſtanowiła. Rownie obaczy, Urodzoną Szlachtę Kurlandzką do tego przymuſzoną, że J. W. Xcia E. J. de Biron, we-

BIBLIOTEKA JERZEGO MOSZYŃSKIEGO.
XVIII. 1853

dług pomienioney Konstytucyi Roku 1764 do Sądow Jego Krolewskiey Mci *Relationum propriarum* o wzruszenie Praw, y Przywilejow swoich zapozwała.

Na uniknienie, przeciwko sobie prawnie intentowaney Sprawy, J. W. Xiążę E. J. de Biron, ani szkod nadgrodzić, ani wyzutych Szlachtę z Possessyi Dobr, y Urzędow przywrocić, ani naruszoną wolność ocalić stara się, ale exkuzowanym bydź się rozumie, iakoby go do wykonania tego wyzucia, niby potrzeba przyciskała.

To zaś przywodzenie iak iest dalekie od prawdy? następuiące krotkie obiaśni wyrażenie.

Prożnoby było ponawiać, iako tenże Jaśnie Wielm: Xżę po długim sekwestrze swoim uwolniony, wszedł do Kurlandyi d. 22. Stycznia Roku 1763. y tam Rządy y wszystkie dochody Xiążęce, władzą swoią prywatną, y gwałtownym sposobem obiął. Konstytucya zaś Seymu *Convocationis* Roku 1764 opiewa, że J. W. Xżę de Biron, Roku 1739 nie w własney Osobie, ale przeciwko wyraźnemu Prawu Konstytucyi 1683 przez Plenipotenta przysięgę wierności *Supremo & Directo Domino* wykonał; Zkąd pokazuie się że Jego pierwsza Inwestytura była nieprawna, ani Mu też przeto od Obywatelow Kurlandzkich na ow czas oddane było homagium, ani wprzod, iako przez ostatnią Konstytucyą 1764 za prawego Xiążęcia Kurlandzkiego był deklarowany; y dla tego niemaiący Prawa zupełnego, poki przez wspomnioną Konstytucyą 1764 za Xiążęcia Kurlandzkiego deklarowany niebył, niegodziło Mu się własną gwałtowną Władzą Xięstwa tego Possessyi przywłaszczać, ani Zgromadzenia Prowincyalnego (iako uczynił) w owym Roku 1763 nakazywać, na ktorym Jemu tylko sprzyiaiąca cząstka Szlachty, przytomna była, y homagium oświadczyła. Wielu zaś inney Szlachty dobrze osiadłey, według wyraźnych Roskazow Krolewskich, y na-

pomnie-

pomnienia Jchmościow Senatorow od J.K.Mci do Kurlandyi delegowanych, od takowego Zgromadzenia wſtrzymali ſię. Ażeby iednak J. W. Xiążę wſzyſtkę Szlachtę do poſłuſzeńſtwa y oddania ſobie homagium przymuſił, gwałtownych zażywał ſpoſobow, iako ſię to niżey pokaże.

Nalegał Xiążę na Ur: ab Howen Landhoffmeiſtera Naywyżſzego Konſyliarza, y na UU: Staroſtow, Kurlandzkich ażeby zaraz deklarowali ſię pod Imieniem Jego Sądy odprawiać. Ci Urzędnicy znaiący ſię Przyſięgą wierności y poſłuſzeńſtwa *Supremo & Directo Domino* obowiązanemi, a dla zaſzłych Roſkazow Krolewſkich, y Jchmościow Senatorow na owczas w Mitawie przytomnych, tudzieſz dla *Reſultatum Senatûs Conſilii*, d. 7. Marca tegoż Roku 1763 nie mogli ſię ieſcze do Xiążęcey Woli ſtoſować, dla czego o krotkie przedłużenie, tylko do naſtępuiącego w Kroleſtwie Seymu extraordynaryinego przez wſpomnione *Senatûs Conſilium* naznaczonego, upraſzali. Takowego przedłużenia Xiążę nie tylko im nie pozwolił, ale owſzem z cząſtką przywiązaną do ſiebie Szlachty *in Laudo putativo*, d. 19 Lipca tegoż Roku 1763 oczywiście przeciwko §fowi 7. *Formulæ Regiminis* poſtanowił: że ieżeli przerzeczeni Urzędnicy w Xięſtwie nieprzytomni, w czaſie ośmiu tygodni, a przytomni w Czterech, do Jego woli ſtoſować ſię nie zechcą, Ich Urzędy innym odda. Jakoż po wyſzłym tym czaſie, to *Concluſum illegale* dopełnił, gdy Ur: Oberburgrabiego ab Offenberg, iako Landhoffmeiſtera y nowych Staroſtow że wſzyſtkiemi onych dochodami poſtanowił, a prawych Urzędnikow, niepozwanych, niewyſłuchanych, y żadnym Sądem nieprzekonanych z tychże Urzędow publicznych wyzuł.

Jeſt warowano *in Formula Regiminis §pho 27.* ktora wiekuiſtego powinna bydź waloru, że przeciwko niey, na publicz-

dług pomienioney Konſtytucyi Roku 1764 do Sądow Jego Krolewſkiey Mci *Relationum propriarum* o wzruſzenie Praw, y Przywilejow ſwoich zapozwała.

Na uniknienie, przeciwko ſobie prawnie intentowaney Sprawy, J. W. Xiążę E. J. de Biron, ani ſzkod nadgrodzić, ani wyzutych Szlachtę z Poſſeſſyi Dobr, y Urzędow przywrocić, ani naruſzoną wolność ocalić ſtara ſię, ale exkuzowanym bydź ſię rozumie, iakoby go do wykonania tego wyzucia, niby potrzeba przyciſkała.

To zaś przywodzenie iak ieſt dalekie od prawdy? naſtępuiące krotkie obiaśni wyrażenie.

Prożnoby było ponawiać, iako tenże Jaśnie Wielm: Xżę po długim ſekweſtrze ſwoim uwolniony, wſzedł do Kurlandyi d. 22. Stycznia Roku 1763. y tam Rządy y wſzyſtkie dochody Xiążęce, władzą ſwoią prywatną, y gwałtownym ſpoſobem obiął. Konſtytucya zaś Seymu *Convocationis* Roku 1764 opiewa, że J. W. Xżę de Biron, Roku 1739 nie w właſney Oſobie, ale przeciwko wyraźnemu Prawu Konſtytucyi 1683 przez Plenipotenta przyſięgę wierności *Supremo & Directo Domino* wykonał; Zkąd pokazuie ſię że Jego pierwſza Inweſtytura była nieprawna, ani Mu też przeto od Obywatelow Kurlandzkich na ow czas oddane było homagium, ani wprzod, iako przez oſtatnią Konſtytucyą 1764 za prawego Xiążęcia Kurlandzkiego był deklarowany; y dla tego niemaiący Prawa zupełnego, poki przez wſpomnioną Konſtytucyą 1764 za Xiążęcia Kurlandzkiego deklarowany niebył, niegodziło Mu ſię właſną gwałtowną Władzą Xięſtwa tego Poſſeſſyi przywłaſzczać, ani Zgromadzenia Prowincyalnego (iako uczynił) w owym Roku 1763 nakazywać, na ktorym Jemu tylko ſprzyiaiąca cząſtka Szlachty, przytomna była, y homagium oświadczyła. Wielu zaś inney Szlachty dobrze oſiadłey, według wyraźnych Roſkazow Krolewſkich, y na-

pomnie-

pomnienia Jchmościow Senatorow od J.K.Mci do Kurlandyi delegowanych, od takowego Zgromadzenia wſtrzymali ſię. Ażeby iednak J. W. Xiążę wſzyſtkę Szlachtę do poſłuſzeńſtwa y oddania ſobie homagium przymuſił, gwałtownych zażywał ſpoſobow, iako ſię to niżey pokaże.

Nalegał Xiążę na Ur: ab Howen Landhoffmeiſtera Naywyżſzego Konſyliarza, y na UU: Staroſtow, Kurlandzkich ażeby zaraz deklarowali ſię pod Imieniem Jego Sądy odprawiać. Ci Urzędnicy znaiący ſię Przyſięgą wierności y poſłuſzeńſtwa *Supremo & Directo Domino* obowiązanemi, a dla zaſzłych Roſkazow Krolewſkich, y Jchmościow Senatorow na ow czas w Mitawie przytomnych, tudzieſz dla *Reſultatum Senatûs Conſilii*, d. 7. Marca tegoż Roku 1763 nie mogli ſię ieſcze do Xiążęcey Woli ſtoſować, dla czego o krotkie przedłużenie, tylko do naſtępuiącego w Krolеſtwie Seymu extraordynaryinego przez wſpomnione *Senatûs Conſilium* naznaczonego, upraſzali. Takowego przedłużenia Xiążę nie tylko im nie pozwolił, ale owſzem z cząſtką przywiązaną do ſiebie Szlachty *in Laudo putativo*, d. 19 Lipca tegoż Roku 1763 oczywiście przeciwko §fowi 7. *Formulæ Regiminis* poſtanowił: że ieżeli przerzeczeni Urzędnicy w Xięſtwie nieprzytomni, w czaſie ośmiu tygodni, a przytomni w Czterech, do Jego woli ſtoſować ſię nie zechcą, Ich Urzędy innym odda. Jakoż po wyſzłym tym czaſie, to *Concluſum illegale* dopełnił, gdy Ur: Oberburgrabiego ab Offenberg, iako Landhoffmeiſtera y nowych Staroſtow ze wſzyſtkiemi onych dochodami poſtanowił, a prawych Urzędnikow, niepozwanych, niewyſłuchanych, y żadnym Sądem nieprzekonanych z tychże Urzędow publicznych wyzuł.

Jeſt warowano *in Formula Regiminis* §*pho* 27. która wiekuiſtego powinna bydź waloru, że przeciwko niey, na publicz-

nych Zgromadzeniach nic ſtanowić nie należy; Aże wſpomnione *Concluſum in Laudo illegali*, o wyzutey bez Sądu Szlachcie, ieſt wyraznie *contra*; *Formulam Regiminis*, więc według ſamego Prawa ieſt nieważne, y nikczemne.

W tymże nieprawnym *Laudum* y iego *Concluſum*, przeciwko iawney prawdzie zadano wyzutym Urzędnikom, iakoby Sądy odprawiać omięſzkiwali, ktòry zarzut iako ſię z prawdą nie zgadza, tak *contrarium* dowiedziono y doſtatecznie wyprobowano bydź może.

Sądy Naywyżſze Nadworne Kurlandzkie *ſecundum Formulam Regiminis*, co Rok dwa razy ſądzić ſię powinny, to ieſt około Swięta Trzech Kròlow, y SS. Troycy, ale te wprzody z Ambon w Kościołach, y przez Edykta tym końcem drukowane, a na mieyſcach publicznych przybite, ogłoſzone bydź powinny. Jeżeli tedy J. W. Xiążę E. J. de Biron, za przyiściem ſwoim do Kurlandyi, dowierzał ſobie na ow czas, niżeli przez Konſtytucye Koronne 1764 za Xcia Kurlandzkiego deklarowany był, prawną mieć do tego Xięſtwa Jurisdykcyą? powinien był koniecznie te Sądy Nadworne po Swięcie SS. Troycy w owymże Roku przypadać maiące, ſpoſobem wyżey rzeczonym publikować; Ale że Sądy przerzeczone ani publikowane były, ani dla tego ſądzić ſię mogły, [co ieſt iawno] iednakże J.W. Xżę Ur: Landhoffmeiſtera ab Howen tegoż Roku 1763 iakoby na tych Sądach agituiących ſię nie był przytomny, nie zapozwanego, y żadnym Sądem nieprzekonanego, z Urzędu publicznego zrzucił.

Gdy ſię odprawuią w Kurlandyi Sądy Nadworne, niżſze po Staroſtwach ſądzić ſię nie mogą, dla niedoſtarczaiących Patronow, ktòrzy w Sądach Nadwornych ſtawaią, y dla tego po Staroſtwach co Rok, raz tylko, rzadko kiedy dwa razy ledwie ſądzić ſię mogą, lub iaka liczba ſpraw potrzeba wyciąga. Przed przyiściem Xżęcia E. J. de Biron,

dnia

dnia 22. Stycznia Roku 1763 do Kurlandyi, wſzyſcy Staroſtowie potym wyzuci, Sądy ſwoie odprawiali, y powinniby byli w Jeſiennym czaſie Roku 1763 znowu ſądzić, ale iuż na ow czas, to ieſt d. 19 Lipca tegoż Roku, owe bezprawne *Conclusum,* o wyzuciu Szlachty z Urzędow publicznych, przez Xiążęcia dopełnione było.

Oddalenie od Urzędow publicznych, ſprawuie zelżywość Honoru, a w ſprawach tyczących ſię Honoru, Appellacya do J. K. Mci, Urodzoney Szlachcie przynależy. Ponieważ tedy J. W. Xżę przerzeczoną Szlachtę bez Sądu z Urzędow publicznych wyzuł, onymże wſzelki ſpoſob założenia Appellacyi do J. K. Mci odiął, więc oczywiſta, że takim poſtępkiem, zgwałcone ſą Prawa *Supremi & Directi Dominii.*

Wſzakże wiadomo, że J. W. niegdy Wilhelm Kurlandyi Xiążę, ktory z zacney y dawney Familii Kettlerowſkiey pochodzący, dla odmowioney Szlachcie do J. K. Mci Appellacyi, y innych przyczyn, przez Dekret Sądow J. K. Mci *Relationum propriarum* Roku 1616 *à Feudo* odpadł.

Jaśnie W. Xżę tegoż Roku 1763 wielu Szlachtę Dobra Stołowe za Kontraktami *bona fide & juſto titulo* do pewnych lat trzymaiącą przed wyiściem czaſu w Kontraktach opiſanego, y bez obwieſzczenia onych, z wielką ſzkodą z takowey wyzuł Poſſeſſyi, przyciſkaiąc Ich do oddania dawnych, a przyięcia nowych pod Jego Imieniem Kontraktow. Że zaś na ow czas, niegdy Nayiaśnieyſzy Krol Auguſt III. J. W. E. J. de Biron, za prawego Xiążęcia Kurlandyi nieuznawał, y dla tego wielka była wątpliwość, czyli Tenże Xiążę przy Poſſeſſyi Xięſtwa Kurlandzkiego, ktorą własną mocą y gwałtownym ſpoſobem obiął, mogłby bydź zachowany, dla czego Taż Szlachta dawne Kontrakty oddawać, a

nowe

nowe przyimować, wzbraniała ſię, iednakże Arędę na Terminie według Kontraktow ſwoich wypłaconą, drugi raz płacić, y wſzyſtkie kondycye Kontraktowe wypełnić, na oſtatek przez przyſłanych Kommmiſſarzow Xiążęcych na odebranie Dobr, y wyzucia z Poſſeſſyi, przymuſzeni byli. Niemogąc tedy władzy Xżęcey oprzeć ſię iednakowoż [ponieważ niektorzy w Dobrach tych Zboża, Bydła, y innych właſnych rzeczy z wielką ſzkodą ſwoią poſtradali] *tàm in verbo quàm & facto*, to oświadczyli, że z tych Dobr Poſſeſſyi nieobwieſzczeni, wygnani, y wyzuci, zoſtali. Co ſię dowodzi y Manifeſtem, więcey od 60 Szlachty dobrze oſiadłey, przed Aktami Publicznemi w Mitawie d. 5 Stycznia R. 1764 uczynionym.

Wſzyſtkie tedy wyżey wyrażone a przez J. W. Xcia E. J. de Biron popełnione ſpolia, iawne ſą, *contra Pacta ſubjectionis, Privilegium Nobilitatis, Formulam Regiminis, & Deciſiones Commiſſoriales*, ktore Prawa, takowe gwałty y wyzucia „ popełniać, ¦ „ *Ducibus ſub amiſſione Feudi, Conſiliarijs Su-* „ *premis, ſub Confiſcatione Bonorum, alijsq; graviſſimis pœnis, &* „ *reliquis Perſonis, ſub pœna infamiæ & Colli* ¦ zakazuią.

J. W. Xżę E. J. de Biron, ieſt ¦ *Primus acquirens Feudi* ¦ dla czego nadewſzyſtko powinien był *Supremo & Directo Domino* Przyſięgę wierności, w Oſobie ſwoiey, nie przez Plenipotenta wykonać; Ale iuż o tym wyżey doſtatecznie wyraziło ſię, że przeciwko publicznemu Prawu Konſtytucyi Roku 1683 tęż Przyſięgę wierności Roku 1739 nie w właſney Oſobie, ale przez Plenipotenta wykonał;

Zaś *in Deciſionibus Commiſſorialibus Anni 1717* wyraźnemi „ ſłowy uſtanowiono; ¦ „ *quod in eo caſu, quando Princeps Ju-* „ *ramentum fidelitatis, in propria Perſona ſua nondum præſtiterit,* „ *Generoſa Nobilitas Curlandiæ ab omni obedientia Principibus in-* „ *veſtitis præſtari ſolita, abſoluta ſit.* ¦

Tym

Tym bardziey tedy, tenże J.W. Xżę od wſzelkich gwałtow, y wyzucia przeciwko wyraźney woli, *Supremi & Directi Domini* popełnionych, wſtrzymać ſię był powinien, im bardziey na ow czas, y niżeli przez Konſtytucyą R. 1764 za Xiążęcia Kurlandzkiego deklarowany był, z pierwſzey nie prawney Inweſtytury Feudalney przez Plenipotenta R. 1739 otrzymaney, Prawo nieprzyzwoite, y zgoła niedoſkonałe do Xięſtwa Kurlandyi miał, y na tedy rzecz bezſkuteczna zoſtawała, ani też *Poſſeſſio Feudalis Curlandiæ*, iuż więcey nie wakowała.

Na obronę y wymowkę popełnionego wyzucia, z ſtrony Xiążęcey niby zaſłonę czynią, iakoby z potrzeby do tego wyzucia przymuſzony był. Gdy zaś J. W. Xżę wſzelaką Poſſeſſyą Xięſtwa, y wſzyſtkie Jego dochody, za przybyciem ſwoim do Kurlandyi zaraz opanował, ktòrego mocy oprzeć ſię nikt nie mogł. Gdy Szlachta Urzędy publiczne maiąca ktòra tylko do nieiakiego czaſu ſobie o Dyſacyą upraſzała y nikomu z nich bez krzywdy zadawano bydź nie mogło, iakoby Sądy odbywać omięſzkiwała; Y gdy Szlachta Dobra Stołowe za Kontraktami *bonâ fide & juſto titulo* dzierżąca, ktòra według tychże Kontraktow Arędę iuż raz wypłaconą, drugi raz płaciła, y inne kondycye Kontraktowe wypełniła, doſyć iawnie wyprobowano ieſt, że zgoła żadney potrzeby nie było, dla ktòrey J. W. Xżę przymuſzony był, przeciwko Prawom gruntownym, y Przywileiom Szlachty Kurlandzkiey, owſzem przeciwko wſzelkiey ſprawiedliwości, y ſłuſzności, tak wielorakie wyzucia popełniać, y Szlachcie ogołoconey znaczne czynić ſzkody.

Już ſię wyżey namieniło, z iakiey przyczyny Tenże J. W. Xżę po przybyciu ſwoim do Kurlandyi, tamże Zgromadzenia Prowincyalne nakazywał, y że wiele Szlachty na

tychże

tychże Zgromadzeniach, z słusznych przyczyn nie było. Kiedy zaś J. W. E. J. de Biron przez Konstytucye Roku 1764 za Xcia Kurlandzkiego deklarowany był, Inwestyturę Feudalną otrzymał, y *Mandatum obedientiæ* J. K. Mci w Kurlandyi publikowane było, zaraz wszystka przerzeczona Szlachta dobrze osiadła, nie tylko na Zgromadzeniach Powiatowych stawiła się, ale owszem na Prowincyalne od J. W. Xcia nakazane, a do dnia 5 Marca R. 1765 odłożone, swoich Deputatow wysłała; Ktòrzy dnia 20. Marca tegoż Roku, *Gravamina* Urodzoney Szlachty, *ex Conventu publico* J.W.Xciu przesłali. W tych Grawaminach, procz innych uciążliwości, przeciwko Prawom y Przywileiom Kurlandzkim poczynionych, znaydowały się między niemi y popełnione wyzucia Szlachty. J. W. Xżę podług sprawiedliwości y słuszności, powinien był koniecznie znieść takowe *Gravamina*, publiczne bespieczeństwo zgwałcone, y wolność naruszoną ocalić, wyzutych, z Possessyi Dobr y Urzędow przywrocić, y szkody im poczynione, nadgrodzić. Ale od tych rzeczy dalekim pokazał się, y nie tylko że żadney na to nie dał odpowiedzi, owszem z Urodz: Stanem Rycerskim na tymże Zgromadzeniu publicznym, od dalszego traktowania rzeczy oddzielił się, a swoie mniemane niby krzywdy, przed Tronem J. K. M. rezerwował.

Z tych gwałtownych przyczyn Uro: Stan Rycerski przymuszony był J. W. Xcia, *secundum Formulam Regiminis* do Sądow J.K.Mci *Relationum propriarum* zapozwać. Wzaiemnie y J. W. Xżę, Ur: Szlachtę do Tychże Sądow, o wymyślone swoie, żadnego fundamentu niemaiące, mniemane iakoby krzywdy pozwał. Te sprawy iuż na dwoch Kadencyach Sądowych, były rozważane y — *ob spem Compositionis inter Partes* — do przyszłey Kadencyi limitowane. A że J.W.Xżę E.J. de Biron, o takowe *Spolia*, y inne uciązliwości Szlachcie poczynione, *criminaliter*

naliter zapozwany ieſt; Według zaś §. 7. *Formulæ Regiminis* ¦ *Specia ſunt Crimina publica* ¦ przeto Szlachta Kurlandzka, iako znieważona y uciemieżona, żadney zgody Xiążęciu proponować niemoże; o Jego też nakłonieniu ſię do zgody ieſzcze nieſłychać.

Dla długości iuż niemożna wyrazić wielorakich ſpoſobow, któremi J. W. Xżę Szlachtę Kurlandzką zgoła przyciſka, y do uboſtwa y opuſzczenia Oyczyzny przymuſzać zamyśla.

Miedzy Nayiaśnieyſzą Rzecząpoſpolitą Polſką, a Xięſtwem Kurlandzkim, tak mocny ieſt związek [iako ſię o tym w rożnych Konſtytucyach czyta] że te Xięſtwo *à Corpore Reipublicæ* nigdy rozłączone, ani oddzielone być nie może. Ma ſobie Ur. Szlachta Kurlandzka, świątobliwie obwarowany Konſtytucyami Przywiley powſzechny, z Ur: Szla„ chtą Polſką, Litewſką, y Pruſką, ¦ „ *quod nemo Nobilium,* „ *niſi Jure victus, nec bonis, nec Poſſeſſionibus, nec libertate, nec* „ *vitâ, privari poſſit; & quod ſpoliati ante omnia reſtituendi ſunt.*

Ztąd Szlachta Kurlandzka, gruntowną wſparta nadzieią że J. K. Mość z Senatorami Koronnemi, y W. X. Litt: na przyſzłych Sądach *Relationum*, przez Dekret ſprawiedliwy według Prawa Kurlandzkiego przerzeczone *Gravamina* znieść, Szlachtę wyzutą zupełnie przywrocić, J. W. Xcia E. J. de Biron, za popełnione wyzucia, y inne uciązliwości, *in Pœnas Legum*, y do nadgrodzenia wſzyſtkich ſzkod, y nakładow prawnych ſkazać, oraz Szlachtę Kurlandzką przy Prawach, Przywileiach, Prerogatywach, y wolnościach, zachować łaſkawie raczy.

Ze tedy intereſſa Kurlandzkie do wiadomości Stanu Rycerſkiego Nayiaśnieyſzey Rzeczypoſpolitey y na Seymiki przed Seymowe, Wojewodztw, Ziem, y Powiatow, ſą

przeslane, o ktòrych także na blisko następuiącym Seymie Walnym, ma bydź traktowanie, dla tego Imieniem Szlachty Kurlandzkiey, która teraz w naywiększych zostaie oppressyach, iak nayusilnieysza do Urodzoney Szlachty Polskiey, Litewskiey y Pruskiey, ile wspoł-Braći, zanosi się prożba, ażeby łaskawie y dobrotliwie polecić raczyli, Jaśnie Wielmożnym y Urodzonym Posłom swoim, ktòrzyby na przyszłym Seymie Generalnym, o uwolnienie Szlachty Kurlandzkiey z teraznieyszych ucisków, o zachowanie y ubespieczenie Praw, y Przywileiow Teyże Szlachty, vota swoie, y Rady przykładali, y stosowali, nic zaś na szkodę Ich, y bezprawie, niedopuszczali; a na ostatek sprawę między Xiążęciem y Szlachtą Kurlandzką w Sądach J. K. Mci *Relationum propriarum* zawieszoną, iak naylepiey sobie zaleconą mieli.

DEKLARACYA

Urodzoney Szlachty Kurlandzkiey, przeciwko fałszywym zarzutom Oneyże zadanym.

AZeby Urodzoney Szlachcie podobieństwa nie były przyczytane iako strona przeciwna w swoim opisaniu Sprawy wymyśliła, do teyże Sprawy wdawania się, y prosekucyi oney *in puncto spolii* unikania; dla tego Imieniem Urodzoney Szlachty oświadcza się, y iawnie pokazuie, że Teyże Urodzoney Szlachty *in prosecutione* Sprawy Swoiey, nie insza iest intencya, tylko otrzymania przez Sprawiedliwość, y Łaskawość J. K. Mci przywrocenia y utrzymania Praw, Przywilejow Swoich y Wolności, Przodkow ich krwią nabytey,

bytey,

bytey, a przez *Pacta Subjectionis*, dawnieyſze Prawa, y nowe Konſtytucye Roku 1764 oſtrzeżoney, y obwarowaney. Do których także ſtoſuie ſię Deklaracya, Imieniem Nayiaśnieyſzey Imperatorſkiey Mci całey Roſſyi przez Swego Miniſtra, tymże Xięſtwom uczyniona. Nie zniesie tego Nayiaśnieyſza Imperatorſka Mość, ażeby iaka odmiana, albo bezprawie dziać ſię miało, przerzeczonym Prawom, Przywileiom, y Prerogatywom Urodzoney Szlachty.

Ani racye *Statûs*, ani opaczne Rady, ani chciwość zyſku, poruſzyły Urodzony Stan Rycerſki, przeciwko teraźnieyſzemu J. W. Xiążęciu, ale ſzczegulna Praw ſwoich obrona, y Wolności, ktòra każdemu nad życie naydroższa. Ani do tego właſney mocy, odmianę Stanu w tych Xięſtwach czynić; Jeżeliby bowiem tak było! bez wątpienia Takiegoby Sobie Xiążęcia obierał, któregoby kochał. Miłość zaś ani gwałtami, ani ogołoceniem, ani uciążliwościami, iednana bydź może. Doświadcza tego tym czaſem Urodzona Szlachta, że inweſtyowanemu Xiążęciu poſłuſzną bydź powinna, ale nie inaczey, iako bez naruſzenia Praw, Przywileiow, na których utrzymanie, o Sprawiedliwość, y Łaſkawość J.K.Mci ſupplikować iak naypokorniey nie przeſtanie.

Gdy Urodzony Stan Rycerſki przywrocenia wyzutych ſzuka, nie tym umyſłem czyni to, ażeby niewolą ściągał, ale że w tym przywroceniu Wolności, beſpieczeńſtwo zoſtaie, owſzem wolności fundament ieſt, że nikt, tylko Prawem przekonany, ani z życia ani z Dobr, ani z Urzędow, ani Wolności, ogołocony bydź może. W tey Szlachta Kurlandzka Urodzeni, w tey uſtanowieni ſą, y w tey umierać pragną.

Dla tego Urodzona Szlachta, ktòra iuż w takim ieſt uciemiężeniu, w iakim przedtym nigdy nie była, nic inſzego zamyśla, y za koniec ma, iako żeby pod Naymocnieyſzą O-

broną

broną J. K. Mci, y Nayiaśnieyszey Rzeczypospolitey, *circà Pacta Primævæ subjectionis, Privilegia Nobilitatis, Decisiones Commissoriales. & circà Formulam Regiminis*, daley zachowana była; y aby wszystko to, co z uymą tychże Praw stało się, zniesione, a wszyscy wyzuci zupełnie przywroceni zostali, y do pierszego obrębu przywiedzione, było.

Urodzona Szlachta Kurlandzka, ktòra do stateczney wierności, y czynienia powinnego posłuszeństwa, Naywyższemu Panu Swemu, iest obowiązana, mocną ma ufność, że przez J. K. Mości Pana Miłościwego Sprawiedliwość, Protekcyą, y Obronę, przy wyżey przywiedzionych Prawach, y Przywileiach swoich, zachowana będzie.

w Warszawie
Dnia 28 Lipca
1766.

Otto Krzysztof ab Howen Minister Stanu Elektorskiego Saskiego, Landhoffmeister, y Konsiliarz Naywyższy. Urodzonego Stanu Rycerskiego Xięstw Kurlandyi y Semigallii Plenipotent Delegowany.